

Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü

20 Ekim 2022

Planlamanın Tarihçesi

- Ülkemizde özel hastaneler 05.06.1933 tarihli Resmi Gazate'de yayınlanan "**Hususi Hastaneler Kanunu**" na bağlı olarak açılmaktadır. Bu kanun halen yürürlüktedir.

- Bu Kanunun " Madde 3 – Hususi hastaneler Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekaletinin müsaadesi ile açılır." hükmü gereği o tarihten beri özel hastaneler Sağlık Bakanlığının İzin, icazet, ruhsat vermesine tabidir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası (9 Kasım 1982)
Madde 56;
"…Devlet, herkesin hayatını, beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak; insan ve madde gücünde tasarruf ve verimi artırarak, işbirliğini gerçekleştirmek amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden **planlayıp** hizmet vermesini düzenler…"

3359 sayılı Sağlık Hizmetleri Temel Kanunu (15 Mayıs 1987)
Madde 3;
"…Sağlık kurum ve kuruluşları yurt sathında eşit, kaliteli ve verimli hizmet sunacak şekilde **Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığınca**, diğer ilgili bakanlıkların da görüşü alınarak planlanır, koordine edilir, mali yönden desteklenir ve geliştirilir…"

- **1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (10 Temmuz 2018)**

- **ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM**
Sağlık Bakanlığı

- **Görevler**
- **MADDE 352 - (1)** Herkesin bedenî, zihnî ve sosyal bakımdan tam bir iyilik hâli içinde hayatını sürdürmesini sağlamak amacıyla, Sağlık Bakanlığının görev ve yetkileri şunlardır:
- b) Teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerinin yürütmek,
- e) İnsan gücünde ve maddî kaynaklarda tasarruf sağlamak ve verimi artırmak, sağlık insan gücünün ülke sathında dengeli dağılımını sağlamak ve bütün paydaşlar arasında işbirliğini gerçekleştirmek suretiyle yurt sathında eşit, kaliteli ve verimli hizmet sunumunu sağlamak,
- f) Kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişiler tarafından açılacak sağlık kuruluşlarının ülke sathında planlanması ve yaygınlaştırılması için çalışmalar yapmak,

Planlamanın Tarihçesi

- **1 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi (10 Temmuz 2018)**
- **Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğü**
- **MADDE 355 - (1)** Sağlık Hizmetleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır:
- **a)** Her türlü koruyucu, teşhis, tedavi ve rehabilite edici sağlık hizmetlerini planlamak, teknik düzenleme yapmak, standartları belirlemek ve bu hizmetler ile sunucularını sınıflandırmak, bununla ilgili iş ve işlemleri yaptırmak,
- **b)** Organ ve doku nakli, kan ve kan ürünleri, diyaliz, üremeye yardımcı tedavi, evde sağlık, yanık, yoğun bakım gibi özellikli planlama gerektiren sağlık hizmetlerini planlamak ve bu hizmetleri sunan kurum ve kuruluşlar arasında koordinasyonu sağlamak,
- **c)** Kamu ve özel hukuk tüzel kişileri ile gerçek kişilere ait sağlık kurum ve kuruluşlarına izin vermek ve ruhsatlandırmak, bu izin ve ruhsatları gerektiğinde süreli veya süresiz iptal etmek,
- **ç)** Sağlık hizmetlerinin ücret tarifelerini belirlemek veya tasdik etmek**,**
- **e)** Sağlık kurum ve kuruluşlarının mevzuat ile belirlenen politika ve düzenlemelere uyumunu denetlemek, gerekli yaptırımları uygulamak,
- **f)** Planlama ve standartlar oluşturulması için gerekli komisyonları kurmak**,**
- **l)** Mevcut sağlık insan gücünü, kamu ve özel kurum ve kuruluşlar düzeyinde planlamak ve istihdamın bu plan çerçevesinde yürütülmesini denetlemek,

Planlamanın Tarihçesi

- Velhasılkelam buraya kadar olan ilk 3 slaytın özeti; kamu idaresi için planlama yapmak bir insiyatif, tercih yada keyfiyet olmayıp yasal bir zorunluluktur. Anayasal bir görevdir.

- Sağlık Bakanlığı bu görevini yerine getirmek için öncelikle kendi kurumlarındaki sağlık personeli istihdamını düzenlemiş ve atamalarda 1994 yılında yayınlanmış standart kadro sayısı cetvelleri yerine Personel Dağılım Cetvellerini(PDC) belirleyerek 24 Haziran 2006 tarihinden itibaren kullanmaya başlamıştır. Bakanlığımız PDC'nin tanımı ve içeriğini yöetmelikte aşağıdaki gibi tanımlamıştır;

- "Personel dağılım cetveli, ülke düzeyinde mevcut personelin objektif ilkelere göre adil ve dengeli dağılımın sağlanması, sağlık hizmetlerinin gerekli ve yeterli personelce yürütülmesi, istihdamda azami verimin sağlanması amacı ile Bakanlık insan gücü kaynaklarının unvan ve branşlara göre illere ve il içinde birimlere dağılımını gösteren planlama çalışmasıdır.

- Personel dağılım cetveli doluluk oranına göre iller, her unvan ve branşta en yüksekten en düşüğe doğru A, B, C, ve D olarak dört hizmet grubuna ayrılır. Doluluk oranı en yüksek ilk 20 il A, ikinci 20 il B, üçüncü 20 il C ve geri kalan iller D hizmet grubu olarak belirlenir."

Planlamanın Tarihçesi- Yapılanlar

- 05.06.1933 tarihli Resmi Gazate'de yayınlanan "Hususi Hastaneler Kanunu" sonrası 8 Ağustos 1934 tarihinde " Hususi Hastaneler Nizamnamesi yayınlanmış, 10 Ocak 1983 tarihinde Yayınlanan "Özel Hastaneler Tüzüğü" ile kaldırılıncaya kadar yürürlükte kalmıştır.

- Özel Hastaneler Tüzüğü yürürlükte iken 27 Mart 2002 tarihinde " Özel Hastaneler Yönetmeliği" yayınlanmış ve 25 Haziran 2021 tarihinde Özel Hastaneler Tüzüğü yürürlükten kaldırılmıştır.

- 27 Mart 2002 tarihinde yayınlanan Özel Hastaneler Yönetmeliği'nin ön izin başlıklı 9 uncu maddesi aşağıdaki gibidir;

- **Ön İzin**
- **Madde 9-** Ön izin için; hastane yerleşiminin projesini hazırlayan mimar; özel hastane belediye ve mücavir alan sınırlan içinde ise İlgili belediye, şayet, mücavir alan dışında ise Valilik tarafından onaylanmış 1/500 veya 1/200 ölçekli vaziyet planı; 1/100 veya 1/50 ölçekli iki takım mimari proje ve mühendislik hizmetlerini gösterir projeler ile birlikte müdürlük kanalıyla Bakanlığa başvurulur.

Planlamanın Tarihçesi- Yapılanlar

- 15 Şubat 2008 tarihinde Özel Hastaneler Yönetmeliği'nde yapılan değişiklikle yönetmeliğe "**Ek Madde 4"** numarasıyla yeni bir madde eklenerek yeni özel hastane açılmasında Bakanlıkça yapılan planlamaya uygunluk şartı getirilmiştir.

- Özel Hastaneler Yönetmeliğinin planlama hükmü getirilen bu maddesi yayınlandığı günden sonra sadece 2 kez revize edilerek yönetmeliğin en istikrarlı maddesi olarak halen yürürlüktedir.

- Bu maddenin metninde kamu idaresi özel hastanelerle ilgili planlamaya neden ihtiyaç duyduğunu açıkça belirttiği için madde metni olduğu gibi aşağıdadır;

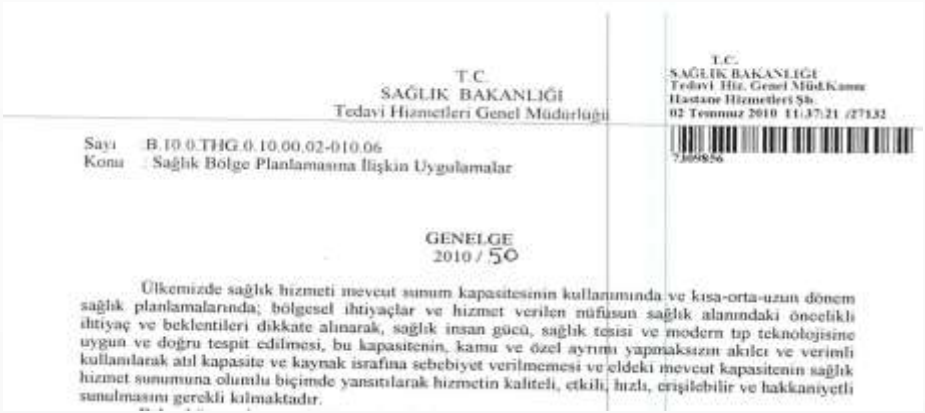
- **Sağlık kurum ve kuruluşlarının planlanması**
- **EK MADDE 4 –** (1) Bakanlıkça aşağıdaki amaçlar doğrultusunda, faaliyetine ihtiyaç duyulan sağlık kurum ve kuruluşları ile bunlara ait sağlık insan gücü, tıbbi hizmet birimleri ve nitelikleri ile teknoloji yoğunluklu tıbbi cihaz dağılımı alanlarında kamu ve özel sektörü kapsayacak şekilde planlama yapılır:
- a) Sağlık hizmetlerinin, demografik yapı ve epidemiyolojik özellikler de göz önünde bulundurulmak suretiyle kaliteli, hakkaniyete uygun ve verimli şekilde sunulması,
- b) Sağlık kurum ve kuruluşlarının hizmet kapasiteleri, sağlık insan gücü ile çağdaş tıbbi bilgi ve teknolojinin ülke düzeyinde dengeli dağılımının sağlanması,
- c) Koruyucu sağlık ve acil sağlık hizmetleri gibi işbirliği halinde hizmet sunumunun gerekli olduğu alanlarda uygun kapasitenin oluşturulması,
- ç) Kaynak israfı ve atıl kapasiteye yol açılmaması.
- (2) Özel hastane açmak isteyenler, Bakanlıkça yapılan planlamada ihtiyaç gösterilen yerleşim bölgelerinde faaliyette bulunmak üzere başvurabilir.

Planlamanın Tarihçesi- Yapılanlar

- Bakanlığımız 15 Şubat 2008 tarihinde yapılan özel hastaneler yönetmeliği değişikliğini takiben 2 Temmuz 2010 tarihinde yayınladığı 2010/50 sayılı Genelge ile sağlık hizmet sunumunda bölge merkezli yapılanma modeline geçmiştir.

- Yapılan bu yeni yapılanma ile ülkemiz sağlık hizmet sunumu ve sağlık hizmet planlaması açısından 29 sağlık hizmet bölgesine ayrılmıştır.

- Bu çalışma 81 ilimizde yerel ve merkez teşkilat yöneticilerinin katılımı ile saha gözlemcilerinin ilde bulunan tüm sağlık kuruluşlarının yerinde incelenmesi sonucu hazırlanan raporların Bakanımıza sunulduğu 243 il değerlendirme toplantılarının sonucudur.

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü

T.C.
SAĞLIK BAKANLIĞI
Tedavi Hiz. Genel Müd.Kamu
Hastane Hizmetleri Şb.
02 Temmuz 2010 11:37:21 /27132

Sayı : B.10.0.THG.0.10.00.02-010.06
Konu : Sağlık Bölge Planlamasına İlişkin Uygulamalar

GENELGE
2010 / 50

Ülkemizde sağlık hizmeti mevcut sunum kapasitesinin kullanımında ve kısa-orta-uzun dönem sağlık planlamalarında; bölgesel ihtiyaçlar ve hizmet verilen nüfusun sağlık alanındaki öncelikli ihtiyaç ve beklentileri dikkate alınarak, sağlık insan gücü, sağlık tesisi ve modern tıp teknolojisine uygun ve doğru tespit edilmesi, bu kapasitenin, kamu ve özel ayrımı yapmaksızın akılcı ve verimli kullanılarak atıl kapasite ve kaynak israfına sebebiyet verilmemesi ve eldeki mevcut kapasitenin sağlık hizmet sunumuna olumlu biçimde yansıtılarak hizmetin kaliteli, etkili, hızlı, erişilebilir ve hakkaniyetli sunulmasını gerekli kılmaktadır.

Planlamanın Tarihçesi- Yapılanlar

Planlamanın Tarihçesi- Yapılanlar

- 28 Mart 2016 tarihinde Ardahan, Iğdır, Ağrı ve Kars illerinden oluşan bölgenin eklenmesiyle 30 sağlık Hizmet bölgesi halini almıştır.

Planlamanın Tarihçesi- Yapılanlar

“Sağlık Bakanlığı Yataklı Sağlık Tesisleri Yatırım Planlama Rehberi” 25.05.2011 tarihinde yayımlanmıştır.

“Türkiye’de Özellikli Planlama Gerektiren Sağlık Hizmetleri 2011-2023” kitabı 08.07.2011 tarihinde yayınlanmıştır.

Yataklı sağlık tesisleri planlaması

- Yataklı sağlık tesisleri bulundukları bölgenin nüfus, coğrafi ve ulaşım şartları, belirlenmiş hastalıklarda beklenen hasta sayıları, vatandaşın sağlık hizmeti alımındaki alışkanlıkları ile bölgedeki mevcut sağlık insangücü, sağlık tesisi ve tıbbi cihaz alt yapısı dikkate alınarak ilçe, il ve bölge düzeyinde yapılmaktadır.

- Rehberin yayınlandığı 2011 yılında 10 bin kişiye düşen yatak sayısı; Sağlık Bakanlığı 16, Üniversite 5 ve özel hastaneler 4 olmak üzere toplam 25 iken, 2015 yıl sonunda Sağlık Bakanlığı 20, üniversiteler 5, özel hastaneler 5 olmak üzere 30 olarak planlanmıştır.

		SB		Ünv		Özel		Toplam	
		Mevcut	Nihai	Mevcut	Nihai	Mevcut	Nihai	Mevcut	Nihai
2011	Nüfus	74.724.269							
	Kurum Sayısı	847	0	66	0	515	0	1.427	0
	Yatak Sayısı	121.693	141.081	35.409	38.173	32.720	40.918	189.822	220.055
	Onbin Kişiye Düşen Yatak Sayısı	16	19	5	5	4	5	25	29
	Yatak Dağılımı %	64	64	19	17	17	19		
2021	Nüfus	84.680.273							
	Kurum Sayısı	910	0	50	0	583	0	1.543	0
	Yatak Sayısı	159.340	191.791	39.134	40.330	58.547	65.774	257.021	297.895
	Onbin Kişiye Düşen Yatak Sayısı	19	23	5	5	7	8	30	35
	Yatak Dağılımı %	62	64	15	14	23	22	0	0

- **Yoğun Bakım yatakları;**

  - Erişkin yoğun bakım yatak planlaması; planlanan bölgede 18 yaş üzeri nüfus için her 10 bin kişiye 4 yatak olacak şekilde planlanmaktadır. Yoğun bakım yatakları 4/15 1. seviye, 5/15 2. seviye, 6/15 3. seviye olarak seviyelendirilir.

  - Çocuk Yoğun bakım yatak planlaması; planlanan bölgede yaşayan her 20 bin çocuk nüfusu için 1 yatak olacak şekilde planlanır. 2/5 2. seviye, 3/5 3. seviye olarak seviyelendirilir.

  - Yenidoğan yoğun bakım yatak planlaması; planlanan bölgede doğan her 1.000 yenidoğan için 5 yatak olacak şekilde planlanır. 2/5 1. seviye, 2/5 2. seviye, 1/5 3. seviye olarak seviyelendirilir.

Özellikli Planlama Gerektiren Sağlık Hizmetleri

- **Kalp Merkezleri;**

  - İstanbul, Ankara, İzmir, Bursa, Adana gibi metropol illerde her 300 bin kişiye 1 merkez, diğer illerde 500 bin kişiye 1 merkez olacak şekilde planlanır.

  - 18 Temmuz 2019 tarihinde yayınlanan 2019/14 sayılı genelge ile tescil zorunluluğu getirilmiş olup, tescil edilmeyen kuruluşlarda açık kalp cerrahisi ve koroner anjiografi yapılamayacaktır. Temmuz 2020'de biten tescil süresi pandemi nedeniyle 2022 yıl sonuna kadar uzatılmıştır.

  - 92 Sağlık Bakanlığı, 53 üniversite ve 141 özel hastane bünyesinde olmak üzere 286 kalp merkezi tescil edilmiştir.

  - Ülkemiz için gerekli kalp merkezi sayısı 244 olup, halen tescil edilmeyenlerde dahil 323 kalp merkezi faaliyet göstermektedir.

Özellikli Planlama Gerektiren Sağlık Hizmetleri

- **Kalp Merkezleri;**

YILLARA VE SEKTÖRLERE GÖRE KALP MERKEZİ SAYISI

T.C. SAĞLIK BAKANLIĞI
SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

YIL		SAĞLIK BAKANLIĞI	ÜNİVERSİTE	ÖZEL	TÜM SEKTÖRLER
2012	KVC Merkezi Sayısı	41	41	126	208
2013	KVC Merkezi Sayısı	46	54	144	244
2014	KVC Merkezi Sayısı	46	54	149	249
2015	KVC Merkezi Sayısı	58	57	159	274
2016	KVC Merkezi Sayısı	65	57	152	274
2017	KVC Merkezi Sayısı	76	59	152	287
2018	KVC Merkezi Sayısı	86	59	151	296
2019	KVC Merkezi Sayısı	79	60	151	290
2020	KVC Merkezi Sayısı	81	60	152	293
2021	Erişkin KVC Merkezi	96	59	168	323
	Çocuk KVC Merkezi	6	1	0	7

KAYNAK:TSİM

Türkiye

SAĞLIK HİZMETLERİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
Sağlık İstatistikleri Dairesi Başkanlığı

Sağlık İnsangücü planlamaları

	2008				2022 (Ekim 2022)				Artış Oranı %			
	SB	ÜNİ.	ÖZEL	TOPLAM	SB	ÜNİ.	ÖZEL	TOPLAM	SB	ÜNİ.	ÖZEL	TOPLAM
Uzman Hekim	25.886	11.562	18.786	**56.234**	49.240	16.517	31.720	**97.477**	90	43	69	**73**
Asistan Hekim	7.751	12.264	0	**20.015**	15.703	24.481	38	**40.222**	103	100		
Pratisyen Hekim	29.899	147	3.812	**33.858**	51.373	650	5.188	**57.211**	72	342	36	**69**
Toplam Hekim	63.536	23.973	22.598	**110.107**	116.316	41.648	36.946	**194.910**	83	74	63	**77**
Hemşire	70.022	14.153	15.735	**99.910**	170.189	36.845	37.050	**244.084**	143	160	135	**144**
Ebe	43.600	494	3.579	**47.673**	56.136	956	2.654	**59.746**	29	94	-26	**25**
Diğer Sağlık Hizmetleri Sınıfı	70.463	7.461	56.353	**134.277**	170.366	30.056	114.098	**314.520**	142	303	102	**134**
Toplam Sağlık Personeli	247.621	46.081	98.265	**391.967**	513.007	109.505	190.748	813.260	107	138	94	107
Yatak Sayısı	114.428	29.912	38.843	**183.183**	165.009	44.498	54.780	**264.287**	44	49	41	**44**
Yoğun BakımYatak Sayısı	6.421	3.128	4.416	**13.965**	23.562	7.003	17.552	**48.117**	267	124	297	**245**

Arz ederim….